

JARI JA KATI
TERVO
Ukko

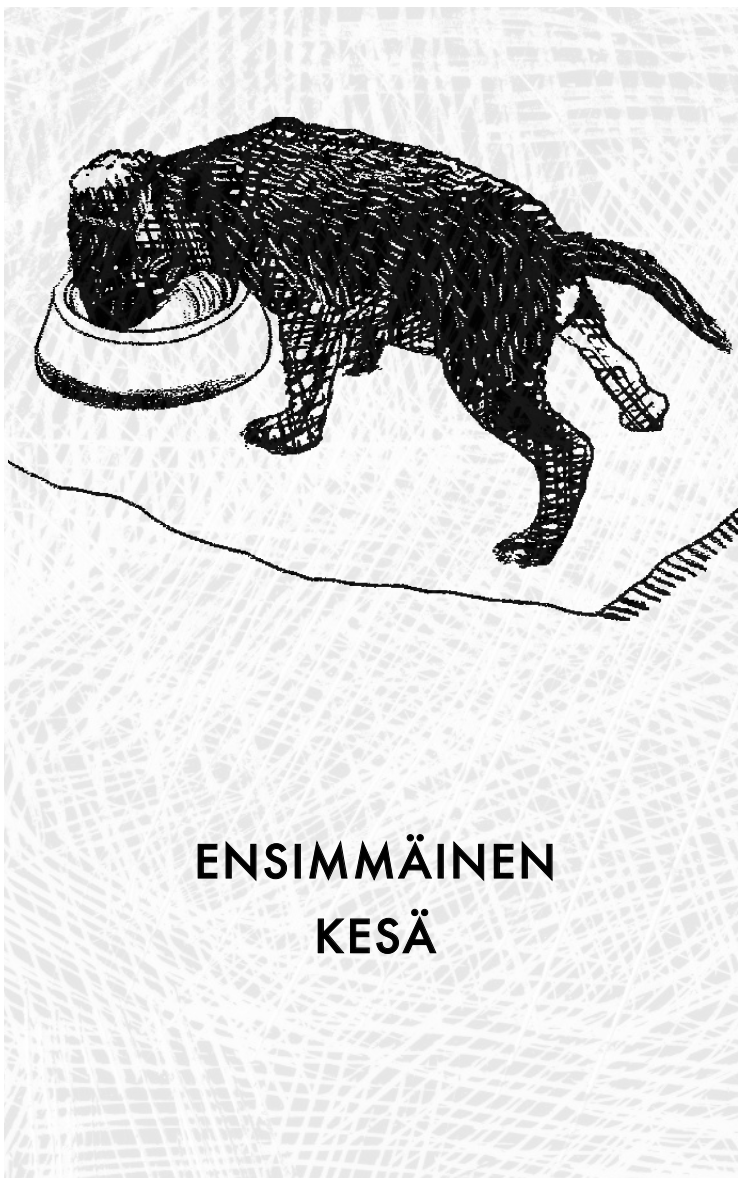
Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

© Jari & Kati Tervo ja Kustannusosakeyhtiö Otava, 2022

ISBN 978-951-1-43586-0

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2022

**ENSIMMÄINEN
KESÄ**

1

Kun kävelin Katajanokan rantoja, ummistin silmäni ja kuvittelin miltä tuntuisi kulkea koiran kanssa ja nuuhkia yhdessä merta.

Aina ilmaantui arjen täyttäviä projekteja esteeksi koiran hankinnalle. Haave piti lukuisia kertoja kätkeä, ellei peräti haudata. Olin valmis koiran tuloon perheeseemme. Olisiko Jari koskaan? Pystyisikö hän pysähtymään asian äärelle? Tekisikö hän töitään vuodesta toiseen, huomaamatta miten vuodet vilistivät? Ikäloppuina emme enää voisi koiraa ottaa.

Koiranomistajana pitäisi sitoutua vuosiksi eteenpäin, jopa yli viideksitoista vuodeksi. Koira olisi ikuisesti lapsi. Hän ei koskaan itsenäistyisi eikä muuttaisi pois kotoa.

Lapsettomina vuosina podimme koirakuumetta jonkin aikaa. Haaveilimme valkoisesta westiestä. Se oli sympaattinen ja sillä oli suloiset nappisilmät. Aina kun haave lapsesta oli päättynyt kuukautisvuotoon, ajatus koiranpennusta lohdutti. Hoivavietti etsi kohdetta. Olihan minulla tietysti Jari, jossa riitti kaitsemista.

Kun lopulta odotin lasta, matkustimme Dubliniin mukana pieni salamatkustaja. Etsimme tavaratalosta tuliaisia. Jari osti muistoksi westie-haaveilusta pienen kristallikoiran, joka

muistuttaisi meitä ajasta ennen lapsen syntymää. Se on harvoja koriste-esineitämme, ja sillä on vakipaikkansa lasiovisessa astia-kaapissa ruokapöydän vieressä.

Kyllä koirasta puhuttiin myös myöhemmin. Poikamme Kalle toivoi kymmenvuotiaana lemmikkiä, ja erityisesti koiraa. Jouduimme torppaamaan toiveen, koska meillä ei ollut pennulle aikaa, halusimme matkustella ja allergiat latistivat intoa.

Kävin koira-allergiatesteissä keväällä 2018. Koirakuume oli ottanut minussa taas vallan. Nuorena minulla oli puhjennut kissa-allergia. Meillä oli lapsuudenkodissa kissoja seitsemän vuotta. Rakastin kissojani, mutta kutiavat silmät ja aivastelu eivät olleet hauskoja. Ne väsyttivät ja altistuisin myös astmalle ajan mittaan. Jos koiratesti olisi positiivinen, hautaisin haaveen. Katselisin vain kaukaa ulkoilevia koiria ja heidän onnekkaita taluttajiaan. Kaikkea ihminen ei voi yhden elämän aikana toteuttaa.

Tulos oli negatiivinen. Aloin ottaa selvää mahdollisimman vähän allergisoivista roduista. Bichon frisestä, villakoirista, vesikoirista. Ohimennen puhuin perheelle koirasta. En muista, kuuntelivatko miehet.

Kalle asui vielä kotona. Hän oli vasta kirjoittanut ylioppilaaksi ja lentäisi pian pesästä. Siksi Jarin oli syyttävä ajatukselle. Ilman hänen innostustaan tästä ei valmista tulisi. Olin nähnyt vuosien varrella, miten koirat pitivät Jarista ja hän koirista. Hän on kiinalaisessa horoskoopissa koira. Rakensin mielessäni hyvää petipaikkaa uudelle perheenjäsenelle.

Aloin nähdä koiria kaikkialla. Katajanokalla asuu paljon karvakuonoja. Niitä tuli jatkuvasti vastaan, tai näkyi ikkunasta kurkkiessa.

Kun minut oli pyydetty Huomenta Suomi -lähetykseen haastateltavaksi, tapasin meteorologi Pekka Poudan Sini-koiran. Hän

kuljeskeli vapaana Akateemisessa kirjakaupassa, jossa lähetystä tehtiin. Kun olin oman osuuteni hoitanut, jäin juomaan kahvia ja syömään sämpylää. Seurasin Siniä. Hän puikkelehti suvereenisti tuntemattomien keskellä. Sain rapsutella Siniä. Hän poseerasi minulle parin valokuvan verran. Kysyin rotua. Borderterrieri, Pekka vastasi.

Kotiin päästyäni en muusta puhunutkaan kuin Sinistä. Luin rotokuvauksia, katselin kuvia. Tutkin yhä uudestaan kännykäs-täni Sinin lempeitä ja kirkkaita silmiä. Hymyilin hänelle. Borderi olisi hyväkokoinen. En osannut kuvitella meille isoa koiraa. En kerrostaloon.

Olin pannut merkille, että valkoiset kaupunkikoirat eivät olleet keväisin valkoisia, vaan katupölynharmaita. Borderin väri-tys olisi armeliaampi, ruskeanmustankirjava. Vanhetessaan borderit harmaantuisivat. Harmaantuisimme yhdessä, kaikki kolme.

Huomasin ilokseni, että meidän korttelissamme asui yksi borderi. Sain kerran silittää häntä. Hänen nimensä oli Eppu. Rappunaapurimme ihana rouva Haikala tiesi, että C-rapussa asui myös toinen borderi, nimeltään Paavo. Kerran kaupasta palatessamme osoitin Eppua Kallelle ja sanoin, että tuollaisen haluaisin meille. Kalle tykkäsi koirasta heti. Borderi ei ollut hänen mielestään liian söpö. Se oli koiran näköinen ja koiran oloinen.

Kun Jari oli saanut suuritöisen kirjansa valmiiksi, päätin, että nyt on oikea hetki puhua koirasta. Se toisi kaikkea hyvää perheeseemme: ulkoilua, touhua ja virtaa. Kalle muuttaisi pian pois, ja jäisimme kahdestaan. Meillä olisi aikaa karvaturrille.

Jari lämpeni asialle alkusyksystä 2019. Aloin saada häneltä kännykkään kuvia koiranpennuista. Ne eivät tosin olleet bordereita. Pian Jari lähetti järkyttävän viestin. Hän oli rakastunut japaninpystykorvaan. Voi ei. Iso valkoinen koira. Sen olemus kyllä viehätti minuakin. Päätin hyllyttää borderin.

Lähdimme koko perheen voimalla Messukeskuksen suureen koiranäyttelyyn. Halusin katsastaa borderistandin. Olin palannut lähtöruutuun ja pommittanut Jaria lystikkäillä borderin kuvilla ja videopätkillä. Hän oli riemukseni alkanut kallistua borderin kannalle. Kyllä häntä manipuloinkin.

Vaihdoin erään border-kasvattajan kanssa yhteystietoja. Hän kertoi suunnittelevansa seuraavaksi kevääksi pentuetta. Pyysin häntä pitämään meidät mielessään. Olimme kypsiä koiran hankintaan.

Borderi-lehdestä poimin kenneleitä ja kävin niitten kotisivuilla. Keskityin Helsinkiin, mutta laajensin myöhemmin Uudellemaalle. Joillekin lähetin meiliä ja kyselin toiveikkaasti mahdollisesta pentueesta.

Soitin naiselle, jonka olin tavannut koiranäyttelyssä. Puhelu oli iloinen ja herätti toiveita. Tulevan pentumme äidillä alkaisi juoksut päivänä minä hyvänsä. Tiineys kestäisi kuusikymmentäkolme vuorokautta. Kahdeksan viikon kuluttua pennun syntymästä pitelisimme häntä sylissämme. Pian nainen soitti minulle ja kertoi, ettei astutus ollut onnistunut. Isäkokelas oli ollut liian ujo. Hitto.

Soitin toiselle kasvattajalle, joka suunnitteli kevätpentuetta. Nartun juoksuajan olisi pitänyt jo alkaa. Sitä nyt odoteltiin. Narttu asui Keski-Suomessa ja uros Helsingissä. Kasvattaja lupasi soittaa, kun olisi jotain kerrottavaa. Uuden pentueen syntymä oli samanlainen ihme kuin ihmislapsen.

Maaliskuussa 2020 korona sulki Uudenmaan rajan. Se mutkisti entisestään astutuksia myös vähemmän ujoilla isäkokeilla. Narttu ei pääsisi astutettavaksi, jos rajoitukset jatkuisivat juoksuajan koittaessa.

Olin ohittanut yhden kennelin vain yhden virkkeen vuoksi: ”Toivomme, että pentujen omistajat löytyvät viidenkymmenen

kilometrin säteellä Turusta.” Kennelillä oli ajantasaiset ja kiinnostavat kotisivut. Päätin soittaa. Puhelin hälytti pitkään ja olin jo sulkemassa kännykkää, kun siihen vihdoinkin vastasi naisääni.

2

Hei Agnessa

Juttelimme tänään puhelimessa borderipennun hankkimisesta meidän perheeseemme. Olemme harkinneet monta vuotta koiraa, mutta elämä on ollut liian kiireistä, jotta olisimme voineet ottaa vastuuta koiran hoitamisesta ja kasvattamisesta. Nyt tilanne on muuttunut. Elämä on seesteisempää ja koiralle on aikaa.

Olemme helsinkiläinen kirjailijapariskunta. Työskentelemme kotona. Koira joutuisi olemaan vain hyvin lyhyitä aikoja itssekseen. Hän pääsisi mukaan mökille ja pitemmillekin matkoille.

Olemme tutustuneet rotuun ja alustavasti pennun kasvatukseen. Meillä on varahoitajana aikuinen poika ja kaksi innokasta koirakummiä. Koiraperheitä kuuluu naapurustoon ja tuttavapiiriin. Tunnumme lähistöltä eläinlääkäriin.

Asumme Katajanokalla Helsingissä. Täällä on hyvät ulkoilureitit ja kaksi koirapuistoa. Koirakavereita piisaa kotikorttelissa ja jopa samassa rapussa.

Rakastamme jo nyt pientä koiraamme.

Olemme ensisijaisesti toivomassa tyttökoiraa. Nimikin on

ollut pitkään mietittynä. Se on Veera. Mutta myös terve, reipas ja hyväluonteinen poikakoira saa meiltä lämpimän kodin.

Olemme valmiit ottamaan pennun heti vastaan. Koira Martta-nartun pentueesta olisi fantastista. Toivomme, että laitat meidät varauslistallesi.

Helsingissä 6.3.2020

Lämpimin terveisin

Kati ja Jari Tervo

3

Kävelimme Katajanokan rantoja lauantaina, huhtikuun neljäntenä 2020. Kun saavuimme koirapuiston kohdalle, maalailin Katile: ”Tuolla meidän pentumme sitten joskus leikkii.”

Kati pysähtyi ja kaivoi kännykkänsä esiin. Se hälytti. Kati kyseli yksisanaisesti soittajalta ja vastaili yhtä ytimekkäästi, kunnes laittoi puhelimen pois. Meidän Ukkomme oli syntynyt hetki sitten.

4

Kalle ajoi meidät vapunpäivänä Turkuun Agnessan kenneliin tapaamaan pentuetta. Poikamme sai Vekaranjärveltä pitkähäköjä lomia koronan vuoksi. Kati vaikutti yhtä hermostuneelta kuin minä, mikä oli hyvä merkki. En tiennyt kyllä miksi.

Agnessan talo kuhisi bordereita. Heidän tiedustelujoukkueensa juoksi vilkaisemaan meitä alakerran koiraportin takaa. Emme vaikuttaneet heidän mielestään kiinnostavilta.

Kennelinemäntä puhui suomea turuksi murtaen, venäläisellä aksentilla. En ollut kuullut tällaista yhdistelmää koskaan aiemmin. Se kuulosti niin viehkolta, että pelkäsin alkavani matkia häntä.

Pennut nukkua kyhjöttivät toisissaan kiinni yläkerran aitauksessaan. Heitä oli yhdeksän. He tuhisivat huoneen täyteen rauhaa, viattomuutta ja kauneutta. Joskus harvoin saa käyttää nimenomaan näitä sanoja. Muut eivät kelpaa. Pennut olivat niin pieniä, että heidän seurassaan alkoi hengittää varovaisesti ja puhua kuiskaillen.

Pentue heräili. He nousivat huterille tassuilleen, huojuivat ja kaatuivat sisarustensa päälle, ponnistelivat uudelleen pystyyn, hoipertelivat kymmenen senttiä sivummalle ja vapauttivat sinappisen, kaksisenttisen viirun.

Kaikki pissasivat kuin tytöt. Uinahtivat uudelleen. En ollut koskaan ennen nähnyt pentuetta. Neliviikkoisten pentujen elämää mielellään unohtuisi tuijottamaan tunneiksi. Yhdeksänkoirainen pentue ei ollut aivan tavallinen. Martta oli hedelmällinen narttu.

Viitisenkymmentä vuotta sitten haimme lapsuudenkotiini Rovaniemelle Sodankylästä maltankoiran. He olivat söpöjä, pieniä, valkokarvaisia turreja. Karva oli suoraa ja silkkiä.

Maltankoirat hankkiutuivat ihmisen suosioon tappamalla satamien rottia. Meidän Milamme katki naudansydämen kappaleita sohvannurkkaan, työnsi kuonollaan kuvitteellista hiekkaa niitten päälle, hämmentyi, kun kätöksydän palautettiin hänen ruokakuppiinsa.

Mila oksensi ensimmäisellä automatkallaan Ritva-äitimme sinisen mokkatakin hihalle. Hän sai sen anteeksi. Maija-siskoni ja minä emme olisi saaneet.

Vuokrasimme tuttavaperheen kanssa mökin. Mila katosi teilleen. Lähdin etsimään häntä, huolesta huohottaen. Karkulainen tanssi polulla vastaan pieni siika poikittain suussaan. Takavari-koin kalan ja tutkin rannan. Siellä haisi iso kasa auringon kypsymisiä kaloja. Heittelin ne metsään ja pesin käteni. Harkitsin asiaa uudelleen. Etsin kalat metsästä ja heittelin ne järveen Milan ihmetellessä vieressä. Pesin kädet uudestaan. Mila kallisti päätään.

Agnessa sieppasi tottuneesti yhden pennuista ja ojensi hänet syliini. Heillä oli eriväriset pannat. Käänsin pennun varovaisesti niin, että olimme kasvokkain. En herättänyt hänen mielenkiintoaan. Minä taas pidin häntä kauniina, ystävällisenä ja syvällisenä. Kerroin sen ääneen. Tällaisen analyysin voi tehdä kahdessa sekunnissa ja siitä huolimatta se osuu kohdalleen.

Se on terrieri, Agnessa muistutti ystävällisesti. Pentu oli lämmin. Tunsin hänen sydämensä sykkivän kämmenpohjaani vasten.

Äitini kävi talvella Supermarketissa vetäen pikkuveljeäni Mattia pulkassa. Elettiin runsaslumista talvea 1977. Mila tassutteli vapaana heidän mukanaan.

Palatessa äiti ja pikkuveli saapuivat kotipihaan yli Revontulentien. Äiti huomasi Milan jääneen odottelemaan sopivaa taukoa liikenteessä tien toiselle puolelle. Posiolainen maltalainen istui ja odotti. Tämä oli tavallista. Kun autotauko tuli, äiti huusi: tule, tule, tule. Mila lähti tulemaan. Silloin äiti näki auton.

5

Jari katseli yhden pennunräpäleen pissaamista ja sanoi: ”Tuo on tyttö.” Agnessa korjasi, että myös poikapennut pissasivat istuvassa kyykkyasennossa, kunnes murrosikä lähestyi. Silloin ne alkaisivat nostaa jalkaa.

Kökötimme vierekkäin sohvalla ja katselimme pentuja miettien, kuka heistä muuttaisi meille neljän viikon päästä. Agnessa ei ollut vielä päättänyt. Tuntui hyvältä, että hän kokeneena koira-ihmisenä valitsisi sopivan kodin jokaiselle pennulle. Jotkut pennut olivat räyhäkkäämpiä, jotkut arempia. Pennut käytettäisiin lääkärintarkastuksessa ja sirutettaisiin ennen koteihin luovutusta.

Kennelin alakerrassa telmi lauma täysikasvuisia bordereita ja kaksi narttupentua edellisestä pentueesta. Agnessa kertoi nukkuvansa yhdentoista borderin ympäröimänä. Kuin borderikuningatar, ajattelin. Koirat makasivat lattialla kehänä hänen sänkynsä ympärillä.

Tämän vierailun tarkoituksena oli valmentaa meitä koiran tuloon. Agnessa varoitteli ja vinkkasi. Flexi-hihnaa hän ei suositellut, koska taluttaja ei näe, mitä koira on noukkimassa maasta suuhunsa. Ei ehtisi estää. Taluttajan piti ennakoida vaarat: tu-

pakantumpit, nuuskapussit, kaikenlaiset kakat, terävät esineet, muovinriekaleet, suusta sylkäistyt purkat. Agnessa antoi myös kirjalliset ohjeet, mitä talouteen pitäisi hankkia ennen kuin koira muuttaa uuteen kotiinsa.

Pennut nukkuivat yhdessä läjässä, mutta kun he heräilivät, he vipelsivät ympäri aitausta sanomalehtipaperin päällä. He tuuppivat toisiaan ja kisailivat. Suurin oli virkein. Agnessa nosti hänet Jarin syliin. Otin kuvan. Agnessa arveli, että se tuskin olisi meille saapuva pentu, sillä tämä oli jäärapää. Me tarvitsimme luonteeltaan kiltimmän ja sopuisamman ensimmäiseksi yhteiseksi koiraksemme. Iso ja virkeä annettaisiin perheeseen, jossa olisi jo borderi. Vanhempi lajitoveri opettaisi tämän tavoille.

Minusta neliviikkoiset pennut näyttivät enemmän rotilta tai marsuilta kuin hellanlettassöpöliineiltä. Olemus muuttuisi kasvamisen myötä. Ukon kahdeksasta sisaruksesta neljä oli tyttöä ja neljä poikaa. Pennut yksilöitiin erivärisillä kaulapannoilla. Toiset olivat heiveröisiä, toiset pullukoita. Kun pennut tassuttelivat, hännät sojottivat hauskaasti yläviistoon kuin antennit.

Palasimme kotiin Nokalle ja ryhdyimme pohtimaan pennulle nimeä. Tiesimme, että meille tulisi poikapentu. Agnessan mukaan hänen uroskoiransa olivat kaikki mammanpoikia. Lopulta sukupuolella oli vain vähän merkitystä. Tärkeintä oli, että pentu on terve. Luotimme kasvattajaan.

Kalle lähti takaisin Vekaranjärvelle ja osallistui nimenvalkintaan kännyköitse metsäkomennukseltaan. Koetin onneani ja ehdotin uuden perheenjäsenen nimeksi Volteria kirjailija Volter Kilven mukaan. Olin ehdottanut sitä Kallen toiseksi nimeksi, kun odotin poikaamme. Ei mennyt läpi, vaikka Jari arvosti Kilven erittäin korkealle. Ehdotin Toivoa. Jarin mielestä pentua alettaisiin kutsua heti Topiksi, joita oli Suomi täynnä.

Mietimme myös, pitäisikö nimi etsiä skotlantilaisenglantilaisien nimien joukosta. Borderit kun ovat alun perin kotoisin sieltä rajamailta.

Päädettiin kuitenkin helppoon ja suomalaiseen nimeen. Koira oppi sen pian. Ukko miellytti Jaria. Se oli myös pentumme synnyinpäivän nimipäiväsankari. Kalle kannatti Ukkoa. Niin pienestä pennusta tuli heti Ukko.

6

Olimme ihailleet kolme viikkoa jääkaappimme oveen kiinnitettyä kuvaa Ukosta. Varauduimme pennun saapumiseen ostamalla hänelle pari petiä, joita ryhdyimme kutsumaan pesiksi, leikkikaluja ynnä muuta rompetta. Kalle ei saanut lomaa armeijasta viikonlopuksi, joten värvasimme ystävämme Jussi Jokelaisen kuskiksi, kun haimme Ukon kotiin.

Kati ehdotti minulle ennen hakumatkaa, että ostaisin Jusille kiitokseksi kukkia. Valistin vaimoani. Keski-ikäiset ja sitä vanhemmat miehet eivät ojentele toisilleen kukkia, edes nykyisin, jos saavat itse päättää. Ostaisin rakkaalle ystävälleni kevään kimpun olutpulloja. Söimme menomatalla bensa-asemalla Katin valmistamat reissarit, joitten väliin oli sujautettu graavia siikaa ja kananmunaa. Kyllä jännitti.

Agnessan kennelillä harpoin yläkertaan. Ukko aloitti täpinän pentuaitauksessaan kuullessaan askeleet. Hän oli ainoana jäljellä pentueestaan. Veljet ja siskot oli jo haettu uusiin perheisiinsä. Heitä hän tuskin kohtaisi enää koskaan, ehkei vanhempiakaan.

Ukko oli marsun kokoinen, mutta laihempi ja heiveröisempi. Agnessan mukaan hän vankistuisi pian. Taisin allekirjoittaa

papereita. Ainakaan en lukenut niitä. Ukon byrokraattinen nimi oli Dog Agnes Zippy Boy.

Ukko laitettiin hellävaroen häkkiin, joka kiinnitettiin takapenkin turvavöihin. Pikkuisemme uikutti. Hän haistoi vieraita tuoksuja ja kuuli outoja, pelottavia ääniä. Ojentelin hänelle taasta tahtia kananmakuisia herkkulastuja. En ollut niitä maistanut. Luotin pussin etikettiin. Lohduttelin poikaa matalalla ja rauhallisella puheella, jonka pääsanoma oli sen nuotissa: kaikki on hyvin.

Se oli disinformaatiota.

Hänen aamunsa oli valjennut tavanomaisena, kunnes hänen sisaruksensa kaapattiin, yksi kerrallaan. Nyt oli hänen vuoronsa. Puolen tunnin jälkeen Ukko lopetti uikuttamasta ja ryhtyi makaamaan liikkumattomana, mikä huolestutti vielä enemmän.

Kosketin hänen kuonoaan kaltereitten välistä etusormen päällä. Sähkötin sillä: pidän sinusta huolen niin kauan kuin elän, tai sinä elät. Sinun ilosi on päämääräni. Olet 8 viikkoa vanha, minä 3188 viikkoa. On mahdollista, että elämme tästä hetkestä laskien yhtä pitkän ajan. Kosketin pentuamme kevyesti sormenpäällä. Ukko liikahti. Hän siis yhä eli.

Uudessa kodissaan hän ei suostunut poistumaan häkistä, jonne ei ollut vanhassa kodissaan suostunut millään menemään.

Ukko teki heti ihmeellisiä asioita. Hän tassutteli ympäriinsä ja nuuski kaikkea. Hän näytti lyyrikolta, kun hän kohotti kuonsa haistellakseen kuuta ja sen alista eetteriä. Kuono värisi. Se oli sen duuni. Ukko lorautti lattialle, mutta melko lähelle pissalustaa. Vuolaasti häntä tästä kehuttiin.